

Larses är en riktig Hälsingeidyll i trakterna kring Arbrå. I det snötäckta landskapet får den röda panelen och gula dörren extra lyskraft. Tack vare de skickliga hantverkarna på Lindbloms snickeri i Alfta kunde både fönster och ytterdörr återställas efter ursprunget. Huset har fått tillbaka sin rätta karaktär.

Hälsingeidyll i fridfull harmoni

När Peter och Karin köpte gården Larses i Arbrå var huset ombyggt intill oigenkännlighet. Men tack vare egna insatser och skickliga hantverkare har Larses fått sitt gamla utseende tillbaka. Nu pågår här årets julförberedelser som bäst.

TEXT SVANTE HELMBAEK TIRÉN | FOTO LINDA ROMPPALA

TILL VÄNSTER: Köket var uppdelat i två mindre rum, men har nu återställt och rummet har åter sin ursprungliga, generösa rymd. Här finns gott om plats för julbak och matlagning.

TILL HÖGER: Peter och Karin med barnen Cecilia och Svante samt taxarna Bertil och Gösta är samlade framför den vackert ockramålade pardörren.

OM GÅRDEN LARSES

Här fritidsbor: Karin och Peter Forsberg med barnen Svante, 13 år och Cecilia, 11 år samt taxarna Bertil och Gösta.

Var: Timrat och panelat 2-planshus i Arbrå, Hälsingland. Byggår: 1856.

Boyta: Ca 150 kvm fördelade på 6 rum och kök.

Inflyttningsår: 2010.

Matplatsen är inredd med ett generöst klaffbord.

På fönsterbrädan står enkla små halmbockar som dekoration.

Hälsingland är vida känt för sina vackra gårdar, inte minst eftersom några av dem är utnämnda till världsarv. Men det är inte bara de största och pampigaste gårdarna som berättar spännande historier – det gör förstås även torpen och smågårdarna. En av dem är Larses, en gård belägen bland skog och böljande fält i Arbråtrakten.

Det kompakta tvåvåningshuset från 1856 lyser med sin röda färg och gula dörr i vinterlandskapet, precis som på ett vykort. Från just denna trakt härstammar Karins släkt och som barn var hon här hos sin morfar, som ägde en gård i närheten. Men första gången Peter och Karin kom till Larses såg

det helt annorlunda ut än vad det gör nu.

– När vi var här på visning var huset helt ombyggt i 1960-talets villastil, berättar Karin. Fönster och dörrar var utbytta, en modern metallbalkong hade lagts till och på utsidan fanns nästan inget kvar som avslöjade att det var ett gammalt hus. Även invändigt hade plastmattor och moderna ytskikt gjort sitt intåg. Det var alltså inte riktigt kärlek vid första ögonkastet, men på något sätt lyste charmen och möjligheterna igenom bakom allt det nya.

– Jag tänkte att vi väl får ta det ändå, trots att det såg ut som det gjorde. Vi skulle ju ändå inte bo här annat än på fritiden och utsikten var svårslagen, förklarar Peter som

fastnade för traktens dalar och kullar – som gjorda för längdskidåkning på vintern.

EGENTLIGEN VAR DET inte heller självklart för Karin och Peter och de skulle skaffa ett gammalt hus. Men med Larses startade en husresa som bjöd på många överraskningar och väckte ett stort intresse för byggnadsvård. Bakom plastmattorna dolde sig nämligen de gamla skurgolven, originaldörren visade sig sitta kvar i ladugårdsutbyggnaden, och på vinden fanns fler dörrar och gamla byggnadsdelar kvar. Stora delar av övervåningen hade också lämnats orörd, så det fanns tillräckligt många ledtrådar kvar för att förstå hur huset en gång i tiden sett ut. →

”Invändigt hade plastmattor och moderna ytskikt gjort sitt intåg”

TILL VÄNSTER: Kökets snickerier är tillverkade i traditionell stil, men anpassade efter moderna behov.

TILL HÖGER: Rummen präglas av en sober och vacker färgskala som låter alla detaljer och gedigna material framträda. Karins mamma, som är konstnär och kunnig på traditionella färger, hjälpte till med färgsättningen i huset. Matsalen har en gråmålad bröstning och vävda trasmattor i gråblå färger.

”Vi har kört enligt principen att dyka i med huvudet först och se var vi landar”

– I början prioriterade vi det praktiska och ordnade till exempel med ett fungerande badrum och återställde köket, som hade delats upp i två små rum. I övrigt har vi nog kört enligt principen att dyka i med huvudet först och se var vi landar, skrattar Karin.

Enligt Karin är det hon som får inspiration och startar olika projekt, medan Peter är den som ser till att slutföra dem.

– Nu har vi också hunnit göra ganska mycket av det vi ville, så framöver handlar det mer om att underhålla det vi har skapat, tycker Peter.

DET SÄGS ATT det var prästen som döpte gården till ”Larses” för att kunna särskilja den

från andra gårdar i trakten. Denne Lars hette egentligen Lars Ersson, och det var han som byggde dagens hus som stod färdigt år 1856 i samband med laga skifte. Huset består av en bostadsdel i två våningar som sitter ihop i vinkel med en ladugårdsdel på ålderdomligt vis. Under finns även en murad stenkällare, som har visat sig vara förträfflig som ett värmelagrings element i huset. Inne i huset finns bland annat ett stort kök, sal och några kamrar som fått tillbaka sin gammeldags atmosfär.

– Tapeten i salen är original från tidigt 1900-tal och en av kakelugnarna kommer från Arbrå kakelfabrik, förklarar Karin.

En av de största förändringarna som

gjorts är återställandet av fönstren. Med hjälp av anrika Lindbloms snickeri i Alfta, grundat 1884, kunde mångspröjsade fönster i kärnvirke tillverkas. Som tur var fanns en del glas från ursprungsfönstren bevarade i ett växthus och kunde återanvändas i de nya bågarna. På övervåningen sitter gammalt fönsterglas från ett hus i Söderhamn. Återbruk varvas med nytt hantverk i gammal tradition. Även ytterdörren gjordes ny efter förlaga från den ursprungliga, och fasaden har nu fått tillbaka ett harmoniskt utseende som passar till husets proportioner.

Inomhus revs plasmattor bort och köket fick tillbaka sin generösa rymd. Traditionella färger och material fick åter komma fram. →

Flaggspelet hör till äldre tiders julpynt och passar fint på gården.

En järnkamin inne i den öppna spisen är en bra lösning för att skapa ökad värmeeffektivitet och samtidigt bevara eldstaden.

”Larses är som ett tidsdokument med många årsringar”

TILL VÄNSTER: Salen med sin vackra tapet och skimrande skurgolv har ljusinsläpp från två håll. Inredningen är vald med stor känsla för rummet. Få saker – men mycket ombonat och trivsamt.

TILL HÖGER: Gården Larses är belägen på en liten höjd med utsikt över fält och skog i hälsingelandskapet.

LILLA BILDEN: När Peter och Karin köpte Larses var huset totalombyggt enligt 1960-talets villaideal. Perspektivfönster, metallbalkong och helt förändrade proportioner – man kunde knappt ana att huset var gammalt.

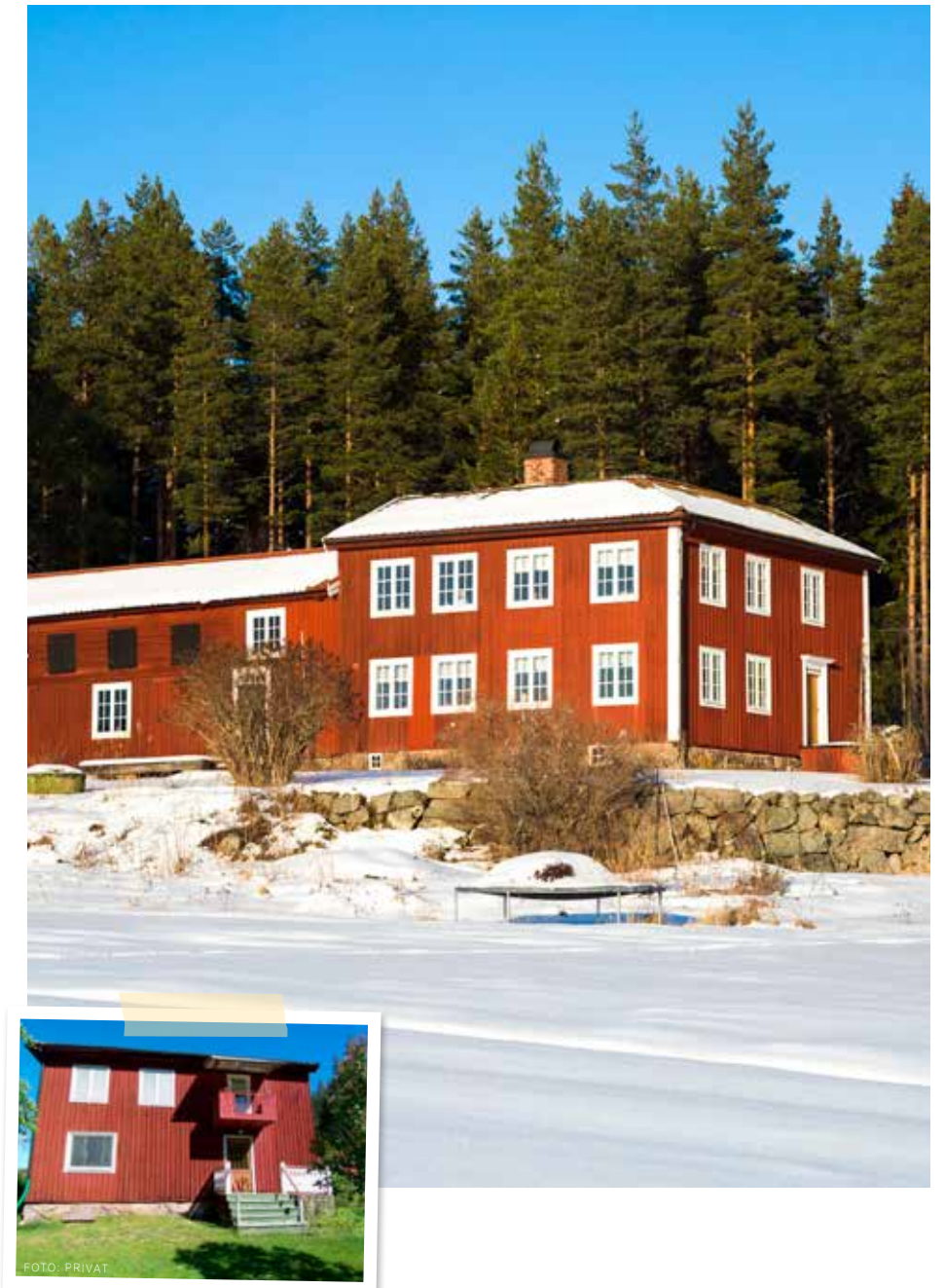

FOTO: PRIVAT

Vad huset har lärt oss!

Vårt bästa tips: Var lyhörd för huset och platsen! Att återställa enligt ursprung är inte ett självändamål, men alla hus har ju byggts med en ursprunglig tanke kring form och funktionalitet.

Det här kunde vi ha gjort annorlunda: Kanske var vi lite väl ivriga att nå resultat i början – det hade varit bra att låta det få ta lite tid.

En ljusglimt faller in i farstun. Notera den dekorativa lilla bården vid taklisten – en minimal detalj med stor betydelse för helheten. Kärvar av torkat lin är ett vackert pynt året runt.

Familjen gör gärna eget julgodis i adventstid.

Värdefull hjälp kom från Karins mamma som är konstnär och väldigt kunnig på gamla färgtyper. Linoljefärg och limfärg i fint avstämda kulörer gör att alla detaljer och snickerier kommer till sin rätt. På så vis skapas trivsel samtidigt som husets rätta karaktär kommer fram.

– Larses är som ett tidsdokument, det bär på så många årsringar och spår av människor och då blir man nyfiken, säger Peter.

Han har genom åren ägnat sig åt namnforskning och undersökningar av gamla foton och dokument.

– Jag blev faktiskt överraskad över att det

kändes så starkt med alla gamla historier. Tänk alla som bott här, djuren som fanns i ladugården, livet förr – många saker som sätter perspektiv på dagens tillvaro.

Karin håller med och säger att huset har bjudit på så mycket och hela tiden visat vägen, nästan som om det kunde prata.

VINTERN OCH JULEN är en härlig tid på Larses, inte minst för att familjen då kommer bort från jakt och shoppinghysteri i stan. En prydlig julgran står med noggrant utvalt pynt och i det stora köket kan hela familjen vara med och koka knäck och laga julmat. Det brukar bli traditionellt julbord med

bland annat egeninlagd sill och finsk kålrotslåda. Julens dofter tycks passa särskilt bra i ett gammalt trähus.

Helt färdigt är Larses förstås inte, det blir det ju aldrig med gamla hus. Karin drömmer om att kanske bygga ett stall i framtiden och på sikt vill familjen gärna kunna bo här i längre perioder. Men just att vårda och underhålla för framtiden är något som känns viktigt för Peter och Karin.

– Som ägare har man en skyldighet att vårda sina hus, och det är inte bara för den egna gårdens skull. Det betyder något för hela bygden när man visar omtanke och tar hand om sitt hus. ●